

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
3.Bhar.156/2015/5. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, 2015. év szeptember hó 9. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A szemérem elleni erőszak büntette miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a vádlott és védőjének másodfellebbezését elbírálv a **Budapest Környéki Törvényszék** mint másodfokú bíróság 2015. év február hó 19. napján kelt **14.Bf.1027/2014/4.** számú ítéletét **megváltoztatja.**

A vádlott a szabadságvesztés büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

Az elsőfokú eljárás során helyesen 526.145 (ötszázhuszonhatezer-száznegyvenöt) forint bűnügyi költség merült fel, mely költség viselése tekintetében akként változtatja meg a másodfokú bíróság ítéletét, hogy a vádlott ebből 290.000 (kettőszázkilencvenezer) forintot köteles megfizetni az államnak, míg a további 236.145 (kettőszázharminchatezer-száznegyvenöt) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban felmerült 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A Monori Járásbíróság a 2014. június 25. napján kelt 5.B.207/2011/43. számú ítéletével a vádlottat 2 rb. szemérem elleni erőszak büntette [1978. évi IV. tv. 198. § (1) bekezdés] miatt halmazati büntetésül 3 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte, valamint kötelezte 275.357.- forint bűnügyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére, téves minősítés és a büntetés súlyosítása érdekében; míg a vádlott felmentését; védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében jelentettek be fellebbezést.

A fellebbezés alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2015. év február hó 19. napján megtartott nyilvános ülésen kihirdetett 14.Bf.1027/2014/4. számú határozatával a Monori Járásbíróság 5.B.207/2011/43. számú ítéletét megváltoztatta, a vádlottat az ellene 1 rb. az 1978. évi IV. tv. 198. § (1) bekezdésbe ütköző szemérem elleni erőszak büntette miatt emelt vád alól felmentette. A vádlott terhén maradt szemérem elleni erőszak büntette folytatólagosan elkövetett. A halmazati büntetésre utalást mellőzte. A 275.357.- forint bűnügyi költségből 193.600.- forint megfizetésére kötelezte a vádlottat, míg 81.757.- forintot az állam visel. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a vádlottat a másodfokú eljárásban felmerült 5.000.- forint bűnügyi költség megfizetésére.

A nyilvános ülésen jelen volt a vádlott és védője a másodfokú ítélet ellen felmentésért jelentettek be fellebbezést, az ügyész az ítéletet tudomásul vette.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.513/2015/1. számú átiratában és képviselője a harmadfokú nyilvános ülésen a bejelentett másodfellebbezést nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat döntő részben betartotta, a releváns bizonyítékokat beszerezte, azokat megfelelő körületekintéssel értékelte. A másodfokú bíróság a perrendi szabályok megtartása mellett, a járásbíróság által rögzített tényállástól részben eltérő tényállást állapított meg, figyelemmel arra, hogy megítélése szerint az iratellenes megállapításokat tartalmazott, illetve az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértve hozta meg döntését.

A törvényszék másodfokú tanácsa korrigálta az elsőfokú bíróság szabályszegését és részben eltérő tényállást állapított meg, amely mentes a megalapozatlansági hibáktól.

A vádlott terhén maradt cselekmény minősítése kapcsán helyesen utalt a másodfokú bíróság a folytatólagos elkövetésre, illetve az elbíráláskori jogszabály alkalmazása körében kifejtett érvelése is helytálló.

Mindezekre tekintettel indítványa a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

A védő a nyilvános ülésen a felmentés érdekében bejelentett fellebbezést fenntartotta. Hivatkozott arra, hogy - tanácsváltás folytán - az 1. számú tanú előadását az ügyben ítéletet hozó bírói tanács közvetlenül nem tapasztalhatta meg, a nagynéni tanúként tett vallomásában felnagyította a sértettek által neki elmesélt cselekményeket. A bizonyítási eljárás adatai alapján a vádlott büntetőjogi felelősségére következtetést vonni nem lehet, így indítványozta védence felmentését az ellene emelt valamennyi vádpont alól.

A vádlott érdemben felszólalni nem kívánt és az utolsó szó jogán sem nyilatkozott.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítéletével szemben helytállóan biztosított fellebbezési jogot a Be. 386. § (1) bekezdés c.) pontja alapján, miután az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette.

A bejelentett másodfellebbezés az alábbi eredményre vezetett.

A Be. 387. § (1) és (2) bekezdései alapján a harmadfokú bíróság felülbírálta a másodfokú bíróság fellebbezéssel megtámadott ítéletének minden rendelkezését és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást, - függetlenül attól, hogy ki fellebbezett - abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetőleg a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint a másodfokú ítélet megalapozott-e.

A Be. 388. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amelynek alapján a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletét meghozta, kivéve, ha ez a tényállás megalapozatlan.

A felülbírálat során a harmadfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárást nagyrészt a perrendi szabályoknak megfelelően, kellő részletességgel és alapossággal folytatta le, a bizonyítási eljárás során azonban - ahogy erre a másodfokú bíróság határozatában utalt - Erőss Rebeka tanú kihallgatásakor a törvényes figyelmeztetés körében olyan súlyos hibát vétett, mely a Be. 78. § (4) bekezdés - a tanúként kihallgatott személy eljárási jogainak lényeges korlátozása - és a Be. 85. § (3) bekezdés alapján a bizonyíték kirekesztését eredményezte.

Helyesen észlelte továbbá a másodfokú bíróság azt is, hogy a bizonyítékok értékelésekor az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Be. 108. § (8) bekezdés rendelkezését és a sértetteknek a szakértő előtt, az exploráció során tett, az ügy érdemére vonatkozó nyilatkozatát bizonyítási eszközként használta fel, így ezen vallomások, illetve az egyik tanú előtt, pontosan meg nem határozható körülmények között készített rajz kirekesztésére szintén törvényesen került sor.

Ezt a harmadfokú bíróság az alábbiakkal egészíti ki: a Monori Rendőrkapitányság a 2010. október 06. napján kelt határozatával döntött igazságügyi pszichológus szakértő bevonásáról annak érdekében, hogy a szakértő - előre meghatározott kérdések tekintetében - végezzen **íráspszichológiai módszerekkel valóság feltárást**, a vizsgálat elvégzésére a **Grafológiai Intézetet** rendelte ki. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a szavahihetőség megállapítása nem szakértői kompetenciába tartozik, hanem a bizonyítás anyaga alapján a bíróságnak kell e kérdésben állást foglalni, az másra nem hárítható át. E tekintetben szakértő kirendelésének - még akkor sem, ha a szakvélemény szerint objektív, egzakt, számszerűsített adatokkal tudják értékelni a vizsgált személy írásreakcióit, a vizsgálat eredményeinek manipulálása, szándékos torzítása gyakorlatilag lehetetlen (nyomozati iratok 77. oldaltól) - nincs helye, jelen eljárásban sem kerülhetett volna sor a szavahihetőség kérdésében a Grafológiai Intézet kirendelésére, majd a szakértő tárgyalási meghallgatására. A másodfokú bíróság ezért az ezzel kapcsolatos szakértői véleményt és a szakértő tárgyalási nyilatkozatát kirekesztette. A grafológia ugyanúgy, mint a poligráf nem bizonyítási eszköz, alkalmazására a bírósági szakban, amikor már több körülmény ismert, nem kerülhet sor, azt a nyomozó hatóság használhatja a nyomozás orientálása körében.

Az elsőfokú bíróság a vád tárgyává tett bűncselekmény elbírálásához szükséges összes fellelhető bizonyítékot beszerezte. A Be. 75. § (1) bekezdésben megfogalmazott ügyfelderítési kötelezettségnek eleget tett, ennek során ellenőrizte a terhelt védekezését, megidézett valamennyi tanút, akik kihallgatásának eredményeként az ügy eldöntése körében releváns adatok beszerzése volt várható.

A bizonyítékokat a Be. 78. § (3) bekezdésében írtak szerint, egyenként és összességében értékelte. Kimerítő alapossggal, a logika és az ésszerűség szabályainak megfelelően számot adott arról a meggyőződéséről, hogy mely bizonyítékoknak adott hitelt, illetve melyeket, milyen indokokkal vetett el.

A szükséges és lehetséges körben lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként feltárt - bizonyítékok értékelésével megállapított - tényállás felülbírálatakor a másodfokú bíróság az eljárási szabályok helyes alkalmazásával jutott arra az álláspontra, hogy az elsőfokú bíróság tényállása a Be. 351. § (2) bekezdés b.) pont II. fordulata és c.) pont alapján részben megalapozatlan, mert hiányos és iratellenes. A törvényszék a Be. 352. § (1) bekezdés b.) pont alapján a tényállást kiegészítette, illetve helyesbítette, a másodfokú bíróság által irányadónak tekintett tényállás azonban hiányos volt. A harmadfokú bíróság a részleges megalapozatlanságot hivatalból - a Be. 388. § (2) bekezdése szerint, az iratok tartalma alapján - az alábbiak szerint küszöbölt ki:

Az ítélet tényállását azzal egészíti ki, miszerint:

- a vádlott a cselekmény elkövetésekor 188 cm magas és kb. 190 kg súlyú volt (nyomozati iratok 159. oldal)
- A vádlott egy herével rendelkezik, a bal heréjét 2009. augusztus 12. napján eltávolították (elsőfokú bírósági iratok 21. sorszám alatti igazságügyi orvos-szakértői vélemény 2. oldal)

A tényállás ezáltal megalapozottá vált, a harmadfokú bíróság határozatát a másodfokú bíróság ekként kiegészített tényállására alapította.

A másodfokú bíróság a vádlott javára eltérő tényállást megállapítva a terheltet az ellene az 1. számú sértett sérelmére elkövetett, 1 rb. az 1978. évi IV. tv. 198. § (1) bekezdésbe ütköző szemérem elleni erőszak büntette miatt emelt vád alól - bizonyítottság hiányában - felmentette. A harmadfokú bíróság osztotta a törvényszék másodfokon eljáró tanácsának álláspontját, miszerint a bűncselekmény tekintetében a rendelkezésre álló, törvényes bizonyítékok alapján ítéleti bizonyossággal nem állapítható meg, hogy azt a vádlott elkövette. Erre tekintettel a felmentő rendelkezésre indokoltan került sor.

Az első- és másodfokú bíróság a vádlott bűnösségére okszerűen következtetett a 2. számú sértett sérelmére elkövetett szemérem elleni erőszak büntette esetében. A sértett egyezően számolt be a történetekről a családtagjainak, a vallomását megerősítette nemcsak a pszichológus szakértők vizsgálata, hanem a gyermeknek a 2. számú tanú előtt tanúsított magatartása is. A vádlott és a védő eltérő tényállás megállapítására, illetve felmentésre irányuló fellebbezése - a tényálláshoz kötöttség és az indokolási kötelezettség teljesítése folytán - nem vezethetett eredményre.

A 2013. július 01. napján hatályba lépett 2012. évi C. törvényre figyelemmel részletesen, mind a cselekmény minősítése, mind a büntetés kiszabása körében az ügyben eljáró bíróságok vizsgálták (az elkövetéskor, mind a jelenleg hatályos büntető törvénykönyv 2. §-a alapján), hogy van-e az új törvénynek visszaható hatálya, s a vádlottra az elkövetéskor, vagy az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabályokat kell-e alkalmaznia. Főszabály szerint a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni, az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény akkor alkalmazandó, ha a cselekmény nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálandó el. A Fővárosi Ítéltábla osztotta azt az álláspontot, hogy összhatásában az új büntető törvény kedvezőbb elbírálást nem eredményez, ezért a vádlottal szemben az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvényt alkalmazására került sor.

A vádlott terhén maradt bűncselekmény minősítése megfelel az anyagi jogszabály rendelkezéseinek, a másodfokú bíróság helyes érveléssel utalt a folytatólagos elkövetésre.

A bíróság feladata az ítélezés során a megadott büntetési tételkeret között olyan nemű és mértékű joghátrány alkalmazása, amely kifejezi a társadalom megítélését az adott cselekménnyel kapcsolatban, ugyanakkor figyelemmel van az elkövető által megvalósított magatartásra és személyi társadalomra veszélyességére is. Az 1978. évi IV. törvény 37. §-ban meghatározott büntetési célok a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A büntetés kiszabásakor a bíróságnak minden esetben a kettős cél szem előtt tartásával kell eljárnia. A bűncselekmény elkövetőivel szemben kiszabott büntetés tehát nem csupán magára az elkövetőre bír hatással, hanem a társadalom többi tagjára nézve is.

A másodfokú bíróság a büntetés kiszabása körében értékelendő enyhítő és súlyosító körülményeket hiánytalanul feltárta és súlyuknak megfelelően értékelte.

Az időmúlás figyelembe vétele megfelel a Bkv. 56. számú kollégiumi vélemény III/10. pontjában foglalt iránymutatásnak, mely szerint ezen enyhítő körülménynek nagyobb a nyomatéka, ha megközelíti az elévülési időt. Jelen esetben a jogerős befejezésig a cselekmény elkövetésétől több mint 5 év telt el, mely az elévülési időt közelíti, ez a jelentős időmúlás a vádlottnak nem felróható. Az Emberi Jogok Európai Bírósága több magyar vonatkozású ügyben is foglalkozott a tisztességes

tárgyaláshoz való jog kérdésével az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikke alapján (Csanádi kontra Magyarország, Németh kontra Magyarország és Aupek kontra Magyarország). Ez ugyanis kimondja, hogy „Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.”

A bűnösség köre szűkült, emellett a nagy nyomattal értékelendő enyhítő körülményekre - köztük a jelentős időmúlásra is - tekintettel, a vádlottal szemben a joghátrány megválasztása során a másodfokú bíróság helyesen járt el, amikor a szabadságvesztés büntetés és a közügyektől eltiltás mértékét érintetlenül hagyta. Ilyen tartamú büntetés szükséges, de elegendő is a büntetési célok eléréséhez.

A harmadfokú bíróság a vádlott esetében az 1978. évi IV. törvény 47. § (3) bekezdés alkalmazására lehetőséget látott. Ezt elsősorban a terhelt megromlott egészségi állapota és az a tény indokolta, hogy korábban a törvénnyel összeütközésbe nem került, azóta sem indult más büntető eljárás ellene. E különös méltánylást érdemlő körülmények alapján megalapozottan feltehető, hogy a büntetés célja vele szemben akkor is elérhető, ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége a szabadságvesztés fele részének kiállása után megnyílik.

Az elsőfokú eljárás során felmerült bűnügyi költség összegét az ítéletábra - számítási hiba miatt - helyesbítette; a költség viselése tekintetében pedig akként változtatta meg a másodfokú bíróság ítéletét, hogy az állam viseli a szakértő eljárásával kapcsolatos teljes összeget (költségjegyzék 1. és 13. tétele) és az 1. számú sértett vizsgálatával felmerült külön szakvélemény teljes összegét (költségjegyzék 9. tétel), illetve a további szakértői vizsgálattal felmerült költség körülbelül felét (költségjegyzék 2., 12. és 14. tételek), míg a vádlott a fennmaradó 290.000.- forintot köteles megfizetni.

Fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábra a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 398. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit a Be. 397. § alapján helybenhagyta.

A harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 385. § alapján alkalmazandó Be. 381. § (2) bekezdés alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. év szeptember hó 9. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sárecz Szabina Martina s.k.
előadó bíró

Dr. Szalai Géza s.k.
bíró

A **Budapest Környéki Törvényszék** mint másodfokú bíróság **14.Bf.1027/2014/4.** számú ítélete a Fővárosi Ítéletábra mint harmadfokú bíróság 3.Bh.156/2015/5. számú ítéletével 2015. évi szeptember hó 09. napján jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2015. év szeptember hó 9. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelélül:

bíróági ügyintéző